

PRZEGLĄD HISTORYCZNO-WOJSKOWY

Rada Naukowa PHW

dr hab. prof. WSKSiM w Toruniu Sławomir Cenckiewicz (przewodniczący RN PHW)
prof. Marek Chodakiewicz (USA)
dr hab. prof. UWr Piotr Cichoracki
dr hab. prof. Uczelni Łazarskiego Marek Gałęzowski
dr hab. prof. UWr Tomasz Głowiński
dr hab. prof. UWr Grzegorz Hryciuk
prof. Hiroaki Kuromiya (USA)
dr hab. prof. UMCS Robert Litwiński
prof. Jerzy Maroń
prof. Mirosław Nagielski
dr hab. prof. IH PAN Przemysław Olstowski
prof. Iwan Patrylak (Ukraina)
prof. Waldemar Rezmer
dr Jürgen Schmidt (Niemcy)
prof. Matthew Schwonek (USA)
prof. Wojciech Skóra
dr hab. prof. UWM Tomasz Strzeżek
dr hab. Mirosław Szumiło
płk dr hab. prof. ASzW Juliusz S. Tym
prof. Jonas Vaicenonis (Litwa)
prof. Mariusz Wołos

Kolegium redakcyjne

dr Jacek Jędrysiak – redaktor naczelny
e-mail: j.jedrysiak@ron.mil.pl

mgr Krzysztof Widziński – sekretarz redakcji
e-mail: k.widzinski@ron.mil.pl

dr Andrzej Gładysz – członek redakcji
e-mail: a.gladysz@ron.mil.pl

dr Paweł Skubisz – członek redakcji
e-mail: p.skubisz@ron.mil.pl

dr Arkadiusz Tuliński – członek redakcji i redaktor językowy
e-mail: a.tulinski@ron.mil.pl

dr Andrzej Olejniczak – redaktor tematyczny
e-mail: an.olejniczak@ron.mil.pl

współpraca techniczna: Marta Cękańska

PRZEGLĄD HISTORYCZNO-WOJSKOWY

Rocznik XX (LXXI)
Nr 2 (268)

WOJSKOWE BIURO HISTORYCZNE
im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego

2019
Warszawa

© Wojskowe Biuro Historyczne 2019

Wszelkie prawa zastrzeżone

Recenzenci naukowi:

Lista recenzentów naukowych rocznika jest publikowana w jego ostatnim numerze

ISSN 1640-6281

Redakcja „Przeglądu Historyczno-Wojskowego” informuje, że wszelkie wnioski, opinie i refleksje sformułowane w opublikowanych tekstach są wyrazem poglądów ich autorów

Wersją pierwotną (referencyjną) czasopisma „Przegląd Historyczno-Wojskowy” jest wersja papierowa.

Redakcja techniczna i skład:

Drukarnia I-BIS Sp. z o.o. Andrzej Bieroński, Przemysław Bieroński S.J.

www.i-bis.com.pl

Druk:

Drukarnia I-BIS Sp. z o.o. Andrzej Bieroński, Przemysław Bieroński S.J.

Adres redakcji

ul. Pontonierów 2A
00-910 Warszawa 72
fax 261-813-144

Spis treści

Od redaktora naczelnego	8
ARTYKUŁY I STUDIA	
Michał Dudziński, Służba rycerska i mieszczańska oraz jej uzbrojenie na Górnych Łużycach za czasów Luksemburgów. Stan badań	11
Piotr Saja, Przygotowanie wojskowe młodzieży szkolnej i obozy letnie przysposobienia wojskowego ogólnego męskiego na Pomorzu pod koniec lat dwudziestych i w latach trzydziestych XX wieku	28
Waldemar Stopczyński, Raport „Alego” z akcji na Kutscherę, czyli czego nie powiedział dowódca batalionu „Parasol”	55
Bartosz Kapuściak, Wywiad wojskowy czy polityczny? Zainteresowanie Zarządu II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego „kierunkiem watykańskim”	86
MISCELLANEA BIOGRAFICZNE	
Tomasz Krok, Przypadek dezercji dowódcy oddziału radiotelegraficznego w I Korpusie Polskim w Rosji Zygmunta Włodzimierza Tarły-Mazińskiego	121
MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	
Tomasz Karpiński, Jak dawniej dbano o broń – z historii piechoty polskiej czasów saskich (część 2: źródła)	144
RECENZJE, OMÓWIENIA I POLEMIKI	
Kilka uwag do książki Roberta Litwińskiego pt. <i>Kordian Józef Zamorski „granatowy” generał</i> – Paweł Sztama	200
Recenzja książki Bartłomieja Szyprowskiego <i>Sąd Kapturowy przy Komendzie Głównej Związku Walki Zbrojnej w Warszawie (sierpień 1940 r. – listopad 1941 r.). Podziemie w walce ze zdrajcami Rzeczypospolitej</i> – Grzegorz Kulka	215
Noty o autorach	221
Instrukcja wydawnicza	224

Table of contents

From the editor in chief	8
ARTICLES AND STUDIES	
Michał Dudziński, Military service of knights and townspeople and their armament in Upper Lusatia during the Luxembourg times. State of research	11
Piotr Saja, Civil defense training of school youth and men's general civil defense summer camps in Pomerania at the end of the 1920s and in the 1930s	28
Waldemar Stopczyński, „Aliś” report on the operation against Kutschera – what the commander of the „Parasol” battalion did not reveal	55
Bartosz Kapuściak, Military or political intelligence? The interest of the Second Directorate of the General Staff of the Polish Army in the „Vatican direction”	86
BIOGRAPHIC MISCELLANIES	
Tomasz Krok, The case of the desertion of the commander of the radiotelegraphy unit of the Polish First Corps in Russia Zygmunt Włodzimierz Tarło-Maziński	121
SOURCE MATERIALS	
Tomasz Karpiński, How firearms used to be maintained – from the history of Polish infantry in the Saxon Times (part 2: sources)	144
REVIEWS, DISCUSSIONS AND POLEMICS	
Some remarks on Robert Litwiński's book <i>Kordian Józef Zamorski – the „blue” general</i> – Paweł Sztama	207
Review of the Bartłomiej Szyprowski's book <i>Sąd Kapturowy przy Komendzie Głównej Związku Walki Zbrojnej w Warszawie (sierpień 1940 r. – listopad 1941 r.). Podziemie w walce ze zdrajcami Rzeczypospolitej</i> – Grzegorz Kulka	215
Notes about the authors	221
Publishing instruction	225

Оглавление

От главного редактора	8
СТАТЬИ И ИССЛЕДОВАНИЯ	
Михал Дудзинский, Рыцарская и мещанская служба и вооружение ее воинов в Верхней Лужице во времена Люксембургов. Состояние исследования	11
Петр Сая, Военная подготовка (ВП) школьной молодежи и летние лагеря ВП общего типа для юношей в Померании в конце 20-х гг. и в 30-х гг. XX века	28
Вальдемар Стопчинский, Рапорт „Али” по операции на Кутчеру, или О чем не сказал командир батальона „Парасоль”	55
Бартош Капусчак, Военная или политическая разведка? Заинтересованность Управления II Генерального штаба Войска Польского „ватиканским направлением”	86
БИОГРАФИЧЕСКИЕ СБОРНИКИ	
Томаш Крок, Дезертирство командира радиотелеграфного подразделения в Первом польском корпусе в России Зигмунта Влодзимежа Тарло-Мазинского	121
СПРАВОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ	
Томаш Карпински, Уход за оружием в давние времена – из истории польской пехоты в первой половине XVIII века (часть 2: источники)	144
РЕЦЕНЗИИ, ОБСУЖДЕНИЯ И ПОЛЕМИКА	
Несколько замечаний к книге Роберта Литвинского <i>Кордиан Юзеф Заморский – „гранатовый” генерал</i> – Павел Штама	200
Рецензия на книгу Бартломея Шипровского <i>Каптуровый суд при Главном управлении Союза вооружённой борьбы в Варшаве (август 1940 г. – ноябрь 1941 г.). Подполье в борьбе с предателями Польши</i> – Гжегож Кулька	215
Заметки об авторах	221
Издательская инструкция	226

Od redaktora naczelnego

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce drugi z tegorocznych numerów „Przeglądu Historyczno-Wojskowego”. Ukazuje się on w nowych uwarunkowaniach, wyznaczonych przez związane z trwającą reformą decyzje Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Czytelnicy, szczególnie Ci związani ze światem nauki, z pewnością odnotowali smutny dla redakcji fakt nieumieszczenia periodyku na sporządzonej przez ten resort liście czasopism punktowanych. Jest to dla nas przykra niespodzianka, z wyrokiem tym jednak musimy się na razie pogodzić, dążąc w pełni do zachowania wysokich standardów i starając się dostosować do wymogów reformy. Liczymy, że działania te zostaną docenione przez liczne grono Autorów, którzy wspomogą nas w dziele odbudowy należnej czasopiśmiennictwu z tak chlubną tradycją roli w polskim świecie nauki.

Zmiany podporządkowanie reformie są z łatwością dostrzegalne w pierwszych dwóch tegorocznych tomach PHW. Zaliczyć do nich należy umieszczenie numerów ORCID i DOI oraz pojawienie się w tekstach bibliografii załącznikowych. Redakcja nie poprzestaje jednak tylko na zmianach technicznych, dążąc również do zwiększenia zasięgu oddziaływania czasopiśmiennictwa na arenie międzynarodowej. Staraniem redakcji w roku 2019 do składu Rady Naukowej kwartalnika dołączyło dwóch uznanych badaczy zagranicznych. Pierwszym jest prof. Hiroaki Kuromiya, wykładowca na Uniwersytecie Indiana w Stanach Zjednoczonych, naukowiec specjalizujący się w dziejach Rosji, Ukrainy i szeroko rozumianej Eurazji. Profesor Kuromiya jest autorem licznych ważnych prac, w tym m.in. *The Voices of the Dead: Stalin's Great Terror in the 1930s: Stalin's Terror in the 1930s*. Część jego studiów jest także dostępna polskiemu czytelnikowi. Drugim z nowych członków Rady Naukowej jest dr Jürgen Schmidt, były oficer *Bundeswehry*, a także zawodowy historyk, którego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół zagadnień związanych z historią wywiadu i dziejów Europy Wschodniej. Wśród jego prac w szczególności warto wskazać na znakomitą pozycję *Against Russia and France. The german military intelligence from 1890 to*

1914. Liczymy, że wsparcie tak znanych i uznanych osób pomoże redakcji w osiągnięciu zakładanych celów.

W zakresie, w jakim pozwalają jej obecne warunki, redakcja ma zamiar podjąć starania, by PHW stał się czasopismem upowszechniającym badania polskich historyków na arenie międzynarodowej. Cel ten ma zostać osiągnięty w pierwszej kolejności poprzez, sugerowaną przez członków Rady Naukowej, publikację najważniejszych i najciekawszych artykułów równoległe w języku polskim oraz angielskim tłumaczeniu. Pierwszą recenzję publikowaną równocześnie w obu językach znajdziecie Państwo już w tym numerze. Jednocześnie redakcja pracuje nad szerszym otwarciem łamów periodyku na prace autorów zagranicznych. Także i w tym wypadku, mając na uwadze potrzeby szerokiego grona naszych Czytelników mamy w planach publikowanie tekstów w wersji oryginalnej i tłumaczonej na język polski. Dzięki temu badacze zagraniczni zyskają szansę na wprowadzenie i wypromowanie swych ustaleń w polskiej historiografii. Mamy nadzieję, że udział artykułów publikowanych w językach angielskim, niemieckim, rosyjskim, francuskim i hiszpańskim będzie wzrastał w kolejnych numerach i rocznikach kwartalnika.

Przede wszystkim jednak wierzymy, że lektura drugiego z tegorocznych numerów PHW będzie dla Państwa satysfakcjonująca.

Jacek Jędrusiak

ARTYKUŁY I STUDIA